

Ik en mijn familie

Heb je veel kinderboeken in je opvang of je klas? Fijn. Maar weerspiegelen die boeken ook jouw soms diverse publiek? Als ze al de multiculturele samenleving in beeld brengen, ontsnappen ze niet altijd aan stereotiepe beelden. Wil je daar zelf iets aan doen? Dat kan. Maak samen met de kinderen, hun mama en papa een familieboek. Dat kan zelfs tijdens een gezellige ouderbijeenkomst, bij een kop koffie of thee.

TEKST EN FOTO'S
CAROLINE BOUDRY

Boeken zijn een venster op de wereld. Dus kan je best eens stilstaan bij de boeken die je verzamelt in jouw klas of kinderopvang. Als je met een kritische blik grasduint door jouw boekencollectie, vind je vast wel een boek dat een stereotiep verhaal brengt over jongens en meisjes, mannen en vrouwen, wit of zwart, groot en klein. Maar je vindt wellicht weinig boeken die de diversiteit in jouw groep in beeld brengen.

Er moet nog veel gebeuren om gender of de socioculturele diversiteit respectvol aan bod te laten komen in kinderboeken. Maar naast het bestaande aanbod kan je een beroep doen op de kinderen en hun familie uit jouw leefgroep. Zij kunnen in een familieboek hun verhaal brengen. Het familieboek

→

sluit onmiddellijk aan bij de leefwereld van ieder kind uit jouw leefgroep.

Sarah is kleuterleerkracht in een Gentse basisschool. Samen met haar collega's startte ze onlangs het familieboekenproject. 'Alle kinderen en hun gezin voelen zich erkend', legt Sarah uit. 'Iedereen luistert nieuwsgierig en met veel plezier naar het verhaal van de andere kinderen uit de groep. Een zelfgemaakt "Ik en mijn familie"-fotoboek is rechtstreeks uit het leven gegrepen van ieder kind uit jouw leefgroep'.

Wie ben ik?

Artug is een jongen uit de groep van Sarah. Zijn mama heet Rüveyda en zijn papa heet Ayhan. Maar een kind is veel meer dan een naam. Kinderen uit de leefgroep maken elk deel uit van een heel intiem en vertrouwd netwerk rondom hen. Artug heeft een mama, een papa, ooms en tantes, neven en nichten. Maar wat wil hij vertellen over zijn 'ik' in zijn persoonlijk fotoboek? Iets over zijn broer, zus, oom, tante oma of opa? Hoe hij als baby was? Of wil hij foto's van de familie of vrienden tonen? Of foto's van een uitstapje? Kinderen maken keuzes en vertellen hun verhaal aan de hand van hun persoonlijke levenservaringen. Bij heel jonge kinderen kan je aan de ouders vragen om de foto's mee te selecteren.

Dit ben ik

Sarah spreekt alvast enkele ouders aan om mee te werken aan het familieboekproject. In de onthaalruimte liggen scharen, wasco's, kleurpotloden, stiften, lijm, papier en plakboeken klaar. Sarahs collega Jef heeft zijn laptop en printer geïnstalleerd, want niet alle ouders hebben hun foto's uitgeprint, maar hun foto's naar hem doorgemaild. Artug, Quin, Remco en Eglis zijn samen met hun ouders al aan het werk. Ze zijn druk in de weer met foto's selecteren. Quin kiest een foto waarop hij te zien is in zijn voetbaltrui, Artug kiest een foto van zichzelf, samen met zijn familie aan zee. Remco plakt een foto in het schriftje waarop hij als baby samen met zijn mama te zien is. En Eglis is te zien op een foto als hij muziek speelt in de muziekstudio van zijn papa. Iedereen is druk in de weer.

Werktafel in onthaalruimte

Ouders kijken nieuwsgierig naar de werktafel. Natuurlijk had elk gezin de uitnodiging ontvangen, en sprak iedere begeleider de ouders en kinderen over de fotoboeken aan. Maar als ouder begrijp je natuurlijk pas echt wat ze van je verwachten als je de andere ouders met hun kinderen ziet knippen en plakken. Sarah: 'We hebben de werktafel heel bewust in de onthaalruimte geplaatst. Alle ouders konden zo kennismaken met ons familieboekinitiatief. We hadden meerdere werkmomenten voorzien, maar ik merkte toch dat het soms wat vragen bij ouders opriep: wat moet ik doen? Welke foto's moet ik meebrengen? Heb ik wel foto's op mijn telefoon staan? En hoe kan ik die printen?'

Verhalen vertellen

Remco en zijn papa Stijn bladeren door het boekje. 'Dit ben ik als baby, samen met mijn mama', vertelt Remco. Ze bladeren verder door het boekje. Remco

→

wijst met zijn vinger naar de volgende foto: ‘Dit zijn mijn opa en oma. En hier zie je mijn papa met zijn vriendin, op de andere foto zie je mijn mama met haar vriend en mijn (half)broer.’ ‘Remco heeft de familiefoto’s zelf uitgekozen’, vertelt papa Stijn.

Ondertussen bladert Artug verder in zijn boekje. ‘Ik heb nog zussen. Hun foto’s passen niet in het boekje, maar ze zijn wel belangrijke familie voor Artug’, vertelt mama Rüveyda. Ook Quin bladert door zijn boekje. ‘Quin en zijn mama Veronika hebben meerdere dagen hier op school aan hun familieboek gewerkt’, vertelt Sarah. Samen genoten ze ervan om hun foto’ s uit te zoeken en quotes bij de foto’s te noteren.’ Quin geeft uitleg bij een foto: ‘Hier lig ik in het ziekenhuis. Mijn voet zat klem tussen de spaken van de fiets. Dat deed echt pijn. Mijn gezicht is helemaal geschminkt, want het ongeluk is na een feestje op weg naar huis gebeurd. En hier zie je mijn papa met een pruik met dreadlocks, want mijn papa is kaal!’

Op de kaft van Eglis’ boek zie je hem met zijn zus. ‘Ze is een baby’, zegt Eglis. ‘En rond de foto van mijn papa Stijn in zijn muziekstudio heb ik allemaal krulletjes getekend. Dat vind ik wel mooi. En op deze foto zie je Bas met mij aan zee. Hij zit ook hier op school en is mijn vriend. Dat daar is een dinosaurus. En hier zie je een foto van mij samen met mijn twee meters. Dit zijn mijn buren.’

Voor jong en oud

Dit project werd uitgewerkt met kleuters in de klas, maar je kan het ook organiseren voor ouders en kinderen in de kinderopvang. Of je kan een gezellige ouderbijeenkomst organiseren. Ouders brengen enkele foto’s mee en vertellen over hun levensverhaal. Met een kop koffie of thee leer je elkaar al knippend, plakkend en pratend beter kennen. En je hebt automatisch prachtige boeken met heel bijzondere verhalen die aansluiten bij de leefwereld van alle kinderen uit jouw leefgroep.

Met dank aan alle ouders, kinderen en leerkrachten en kinderbegeleiders van de basisschool Hippo’s Hof Stad Gent

EDUCAS

Sarah en Katleen nemen deel aan het Europees EDUCAS-project (Creating child and family friendly learning spaces in ECEC centres). Tijdens een internationale training bezochten ze Italiaanse opvangvoorzieningen en scholen voor jonge kinderen. Ze brachten inspirerende ideeën mee naar Hippo’s hof, hun school en buitenschoolse opvang. Familieboeken is een van die ideeën. In het kinderdagverblijf M. Vittoria zagen ze immers hoe kinderen met veel interesse in ‘hun boek’ bladerden. Een leuk idee, dachten ze, om ook met hun kinderen en ouders uit te voeren.
vbjk.be/nl/projecten/educas & www.educare.vbjk.be & www.issa.nl/educas